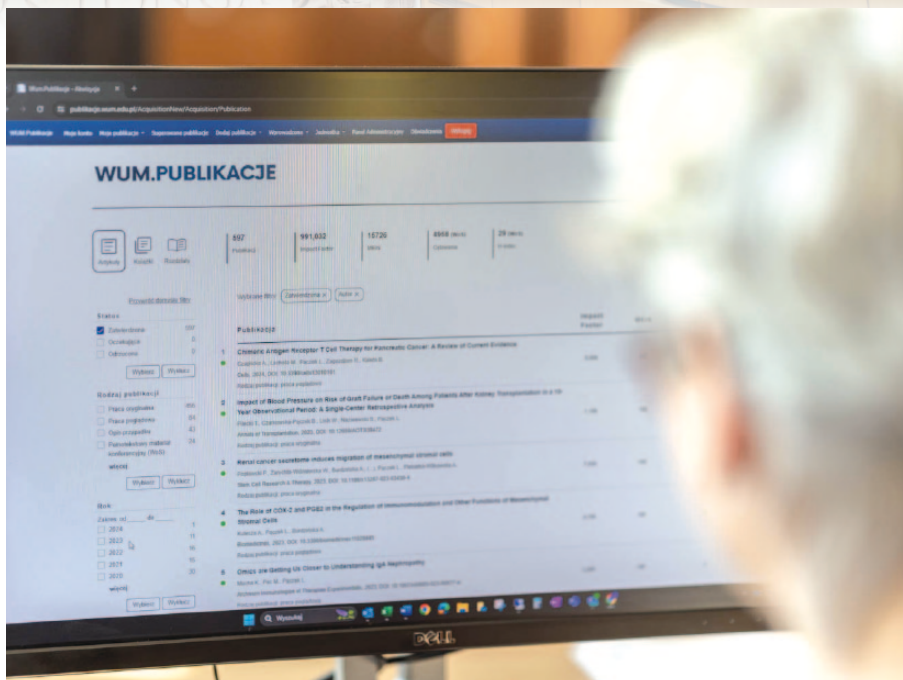




WSPARCIE UCZELNIANEGO SEKTORA NAUKI

Można powiedzieć, że nasza działalność skupia się przede wszystkim na publikacji, i to w każdym aspekcie jej życia – od powstawania po dotarcie do czytelnika. Wspieramy naszych pracowników naukowych w procesie publikowania, poprzez pomoc w znalezieniu odpowiedniej literatury, przygotowywanie listy publikacji na wskazany temat, instruowanie jak przeszukiwać naukowe bazy danych, czy pomoc w wyborze czasopisma, w którym najlepiej opublikować artykuł. Na tym etapie ważną kwestią są konsultacje związane ze zjawiskiem predatory journals – pracownicy Oddziału Informacji Naukowej pomagają w weryfikacji, czy tytuł, który został wybrany do opublikowania wyników badań, jest wiarygodny.

Na szczególną uwagę zasługuje udział pracowników OIN w procesie tworzenia przeglądów systematycznych, których celem jest analiza wszystkich opublikowanych dowodów naukowych na wybrany temat. Ważnym elementem jest zatem zbudowanie optymalnej strategii wyszukiwawczej, której użycie w narzędziach wyszukiwawczych baz danych, zapewni wysoką relewantność i kompletność wyników. Oprócz przygotowania takiej strategii naszym zadaniem jest pomoc w doborze odpowiednich baz, przeprowadzenie wyszukiwania, modyfikacje strategii jeżeli pierwszy screening nie przyniesie pożądanego efektów (np. wynik będzie zbyt obszerny lub zbyt mały), czy deduplikacja wyników. W procesach związanych z przygotowaniem przeglądów systematycznych niezwykle cennym narzędziem jest program do zarządzania bibliografią. Pracownicy WUM mogą korzystać z programu EndNote, a pracownicy OIN udzie-



Widok profilu użytkownika w bazie WUM.Publikacje

lą wsparcia w tym zakresie – pod postacią indywidualnych konsultacji lub szkoleń grupowych.

Kolejnym obszarem „okołopublikacyjnym”, w którym bibliotekarze pomagają kadrze naukowej, jest wsparcie w uzyskaniu dofinansowania opłat publikacyjnych. Biblioteka WUM bierze udział w kilku programach publikowania otwartego, pozwalających na całościowe lub częściowe dofinansowanie tzw. APC. Pracownicy OIN są administratorami programów ministerialnych, udzielają konsultacji oraz poszukują nowych możliwości wsparcia finansowego w tym zakresie.

Jednak kluczowym zadaniem Oddziału Informacji Naukowej jest obsługa bazy WUM. Publikacje, którą można określić sercem naszego oddziału. Baza, która jak Państwo wiecie służy dokumentowaniu dorobku publikacyjnego pracowników naszej Uczelni, jest bazą autorską, stworzoną przez nas od podstaw, oczywiście

przy wsparciu programistów z Działu IT. Początki prac sięgają 2013 roku, kiedy pojawiła się jej pierwsza desktopowa wersja. Wcześniej rejestrowanie danych o publikacjach odbywało się za pomocą systemu Expertus – polskiego systemu stosowanego przez większość bibliotek naukowych w Polsce. System Expertus zakupiony w latach 90-tych, z nielicznymi późniejszymi aktualizacjami, w wersji którą dysponowaliśmy pod koniec pierwszej dekady XXI wieku, przestał być wystarczający. Staraliśmy się o zdobycie środków na nową wersję programu, jednak ówczesne władze kanclerskie podjęły decyzję o stworzeniu takiego systemu od podstaw. Wprawdzie kosztowało nas to wiele pracy, ale opłacało się – aktualnie dysponujemy narzędziem, którego zazdrości nam wiele bibliotek. Mamy system szyty na miarę, czyli dopasowany do naszych potrzeb. Jakie są tego zalety? WUM.Publikacje pomogło bezproblemowo przejść przez

dwie ewaluacje jednostek naukowych (2013–2016, 2017–2021). Nie wszystkie uczelnie dysponujące systemami komercyjnymi miały tyle szczęścia.

Niewątpliwie największą wagę w ewaluacji niezmiennie mają publikacje. Do sprawozdawczości na potrzeby ewaluacji został stworzony ministerialny system Polska Bibliografia Naukowa (PBN), będący częścią systemu POL-on. Baza WUM.Publicacje jest zintegrowana z tym systemem, dzięki czemu wysyłanie danych o publikacjach pracowników WUM jest bezproblemowe. Należy tu również podkreślić, że zakres gromadzonych i sprawozdawanych danych jest znacznie szerszy niż podstawowe dane bibliograficzne. Jesteśmy zobowiązani przekazać szczegółowe informacje o kosztach każdej publikacji, jeżeli ten koszt był poniesiony przez WUM. W systemie ministerialnym, a dokładnie na profilu instytucji w PBN, mogą znaleźć się wyłącznie publikacje, co do których autor-pracownik upoważnił WUM do wykazania danej publikacji w ewaluacji. W tym celu powstał specjalny moduł bazy służący do składania i ewidencjonowania oświadczeń autorów.

PBN to jeden wielu systemów, z którymi zintegrowana jest baza WUM.Publicacje. Jest ona źródłem danych dla systemów uczelnianych, takich jak np. system nagród rektorskich, system oceny nauczyciela akademickiego, Polska Platforma Medyczna, czy WUMdlaNauki (system mini-grantów studenckich). Integracja z innymi systemami działa również w drugą stronę – połączenie z systemem kadrowym, skąd pobierane są dane kadrowe, umożliwia np. automatyczne zakładanie kont nowych pracowników. Baza współpracuje również z systemami międzynarodowymi – dzięki powiązaniu z bazą PubMed możliwe jest automatyczne pobranie danych publikacji w trakcie rejestracji publikacji; dzięki powiązaniu z systemem ORCID możliwe jest przesłanie publikacji zgromadzonych na koncie pracownika na jego profil w ORCID; dzięki integracji z bazą

Web od Science przy każdej publikacji wyświetlana jest aktualna liczba cytowań.

Ogromną zaletą takiego autorskiego programu, jest także to, że ewentualne zmiany wymogów po stronie PBN, nie stanowią problemu, nawet jeżeli wprowadzane są w ostatniej chwili – tuż przed zamknięciem okresu sprawozdawczego, co niestety się zdarzało w przeszłości.

Aktualnie jesteśmy w trakcie wdrażania dużego projektu – dzięki funduszom Prorektora ds. Nauki i Transferu Technologii możemy zintegrować naszą bazę z Journal Citation Reports – będącą źródłem wskaźników bibliometrycznych, jak np. Journal Impact Factor, kwartył, centyl. W efekcie tego wdrożenia każda publikacja będzie opatrzona dodatkowymi wskaźnikami czasopisma, w którym została opublikowana, możliwie będzie również generowanie raportów pozwalających na analizę dorobku z uwzględnieniem nowych danych – kwartyli i centyli. Integracja usprawni także aktualizacje – corocznej nowej edycji Journal Impact Factor i pozostałych wskaźników wszystkich czasopism oraz śródroczne rekalkulacje niektórych tytułów.

Zdajemy sobie sprawę, że jak każdy system tego typu, tak i ten wymaga ciągłych zmian, i aktualizacji. Dlatego staramy się w miarę możliwości dostosowywać go do aktualnych wymagań i oczekiwań użytkowników. W ubiegłym roku rozpoczęliśmy odświeżanie interfejsu www, została zmodyfikowana lista artykułów, lada chwila lista książek i rozdziałów również będzie dostępna w nowym widoku. Przed nami jeszcze zmiana menu, nowa wyszukiwarka, moduł raportowania. Chcielibyśmy także zintegrować się z bazą Scopus – alternatywnym źródłem informacji o cytowaniach. W najbliższym czasie planujemy oddać do użytku nowy moduł – „Jednostka”, który zapewne ułatwi pracę kierownikom klinik i zakładów, ponieważ umożliwi generowanie raportu dotyczącego wszystkich publikacji jednostki za wybrany okres. Intensywnie

nie myślimy także nad narzędziem umożliwiającym wyświetlanie aktualnej listy publikacji jednostek na ich stronach www, oczywiście na podstawie bazy WUM.Publicacje.

Pomysłów mamy bardzo dużo, ale w zestawieniu z rosnącą liczbą obowiązków i zadań, liczba pracowników OIN i programistów jest niezwykle skromna. Dlatego staramy się nieco usamodzielniać. Niedawno oddaliśmy do użytku stronę atena.wum.edu.pl, która pozwala na analizę czasopism z listy ministerialnej z wykorzystaniem wskaźników bibliometrycznych dostępnych w Journal Citation Reports. Strona wraz z dostępnymi narzędziami jak np. sortowanie czy filtrowanie została przygotowana przez pracowników Oddziału Informacji Naukowej. Pracujemy także nad narzędziem usprawniającym przygotowywanie zestawień dorobku indywidualnego. Rocznie opracowujemy ok. 1000 takich dokumentów, a niektóre z nich, jak np. wymagane w procedurze nadania stopnia doktora habilitowanego, czy tytułu profesora, są bardzo czasochłonne, dlatego usprawnienie tego procesu pozwoli na oszczędność czasu i pracy, czego bardzo potrzebujemy.

Jednak pracownicy naukowcy to nie jedynie odbiorcy naszych usług. Od lat ściśle współpracujemy z Działem Nauki m.in. w obszarach związanych z ministerialną ewaluacją jednostek naukowych, rankingach jednostek i pracowników WUM. Przygotowujemy różnego rodzaju zestawienia, raporty i analizy dorobku publikacyjnego na zlecenie władz rektorskich, dziekańskich, jednostek administracji, czy kierowników jednostek naukowych. Liczba tego typu zamówień stale rośnie – w 2023 roku wykonaliśmy ich ponad 160. Bierzymy też udział w procesach wewnątrzuczelnianych, w których bohaterem są publikacje naukowe, takich jak chociażby ocena nauczyciela akademickiego, czy przyznawanie nagród rektorskich za osiągnięcia naukowe. ■

*Anna Ajdukiewicz-Tarkowska
Oddział Informacji Naukowej (OIN)*